

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΣ

2—

Τὰ τσουράπια σου, τὰ παπούτσια σου είναι γιὰ τὸ σακάτη αὐτὸ μὲ τὰ ματωμένα πόδια. Νὰ κι ἄλλοι! Μοίρασέ τους ὅλα τὰ χρήματα, πού ἔχεις μαζὶ σου, τάλληρα, γρόσια, ρούπια. Γι' αὐτὸν τὸ γέρο, πὺν τουρτουρίζει, δὲν ἔχεις πιά τίποτε; Ναί. Δὸς του τὸ πουνάμισό σου. Κι ὅταν θάσαι πιά γυμνός, ἂν συναντήσης ἀκόμη φτωχούς, θὰ τοὺς φέρῃς στὸ σπίτι σου καὶ θὰ τοὺς μοιράσῃς τὸ φαί τοῦ δείπνου σου. Κοντολογίς θὰ στερηθῇς κάθε περισσευούμενο, ἀκόμη καὶ τὴν καλοπέρασή σου, γιὰ νὰ βοηθήσῃς ὅλους αὐτοὺς πὺν θὰ συναντήσῃς νὰ πεινοῦν ἢ νὰ κρυώνουν... Γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου νὰ εἶσαι τρομερὰ οἰκονόμος! Καθόλου ἀνώφελα ἔξοδα, πρὸ πάντων καθόλου πολυτέλεια. Ποιὸς ἔφτιασε τὰ ἐπιπλα τοῦ δωματίου σου; Ἐσὺ ὁ ἴδιος. Κατέχεις λοιπὸν ἀκόμη καὶ τὸ μυστικὸ τῶν τεχνιτῶν; Γνωρίζεις ἀκόμη καὶ τὴν τέχνη τοῦ κηπουροῦ; Ἐφύτεψες εὐρωπαϊκούς σπόρους καὶ μὲς στοὺς καφεωνές σου, ἀνάμεσα στὶς μπανάνες σου, ξεφυτρώνουνε ρωμαλέα, μεγαλόπρεπα τὰ πὺν διαλεχτὰ λαχανικὰ τῶν λαχανόκηπων τῆς Δύσης. Ἡ ἱκανότητά σου, ἡ ἐργασία σου εἶναι γόνιμες γιὰ κάθε τί... Ποιὸς εἶναι ὁ νέος αὐτὸς ἰθαγενῆς, πὺν καταγίνεται μὲ τίς διαφορὲς ἔνοιες τοῦ σπιτιοῦ, τῆς αὐλῆς καὶ τῶν μαγαζιῶν; Εἶναι ὁ πιστὸς σου δοῦλος, ἐκεῖνος πὺν ἀποδῶ κι ὁ χτὼ χρόνια σὲ σέβεται καὶ σ' ἀγαπάει, ὑπακούοντάς σε. Εἶναι ὁ Τζαμῆς.

Ὁ ἀγαπημένε μου, ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ σὲ μισησῇ; Εἶσαι ἡ ἴδια ἡ καλοσύνη, ἡ φιλάνθρωπία. Ἡ τιμιότητα κ' ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀπὸ τὴν οὐσία σου. Κ' ἔπειτα ὑπάρχει μέσα σου κάποια ἀνέξηγητη χάρις. Σκορπῆς γύρω σου δὲν ξέρω ποιά ἀτμόσφαιρα εὐτυχίας. Παντοῦ ἀπ' ὅπου περνᾷς ἀναπνέει κανεὶς μιὰ γλυκεῖα εὐωδιά, ἐλαφριά, διαπεραστική. Ποιὸ χαῖμα-λι φορεῖς; Εἶσαι μάγος; Ποιὰ μυστικὰ μέσα μεταχειρίζεσαι γιὰ νὰ κυριεύῃς ἔτσι τίς καρδιές καὶ τίς θέλησες; Ποιὰ δυνατὰ φτερά ἔπλασε γιὰ νὰ τριγυρίζῃς, ὅπως τὸ κάνεις, ἐπάνω ἀπὸ ὅλα;... Μὰ τί τρέλλες λέω ἐδῶ; Εἶσαι καλός· νὰ ὅλη σου ἡ μαγεία, ὦ ἀγαπημένη διαλεχτὴ ὑπαρξὴ!... Εἰς' εὐτυχισμένους τοῦλάχιστο; Ὁχι. Ἡ χώρα τῶν ὄντων σου δὲν εἶν' ἐπάνω στὴ γῆς τούτη. Ἐγύρισες ὅλο τὸν κόσμον χωρὶς νὰ βρῇς τὸ μέρος πὺν ἀνταποκρίνεται στὸ ἰδανικό σου. Ὑπάρχουνε μέσα στὴν ψυχὴ σου καὶ μέσα στὸ πνεῦμά σου ἀπαντοχῆς κ' ἐπιθυμίες πὺν θαυμάσιες ἀπὸ κείνες πὺν μποροῦνε νὰ προσφέρουν οἱ πὺν γοητευτικὲς χώρες ἐδῶ κάτω.

Σ. Μ.—Γιὰ ὅσους δὲν ἐκατάλαβαν ἀμέσως τί εἶναι τὸ περὶγραφὴμα τοῦτο «Ὁ ἀδελφός μου Ἀρθούρος», σημειώνουμε, ὅτι ὁ λόγος εἶναι γιὰ τὸν περίφημον Γάλλο ποιητὴ Ἀρθούρο Ρεμπώ, τὸ φίλο τοῦ Βερλαίν, πὺν πέθανε παραπολὺ νέος καὶ πὺν σήμερα λογαριάζεται σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς τελειότερους ποιητὲς τῶν τελευταίων πενήντα χρόνων. Ἡ ἀδελφὴ του Ἰσαβέλλα Ρεμπώ, πὺν κι' αὐτὴ εἶναι πεθασμένη σήμερα, εἶχε γράψῃ τὸ θρήνο αὐτὸ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἀρθούρου στὰ 1892. Πρωτοδημοσιεύτηκε τώρα τελευταία καὶ γιὰ τοῦτο τότε μεταφράζουμε κ' ἐμεῖς ἐδῶ. Ὁ Ἀρθούρος Ρεμπώ εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ περίφημου τραγουδιοῦ «Τὸ Μεθυσμένο Καράβι», πὺν οἱ συμβολιστὲς τὸ θέλουν σὰν ὑποδειγματικὸ ἀριστούργημα.

Μὰ προσκολλιέται κανεὶς ἄθελά του στὸν τόπον ὅπου τὸν ἐλύπησαν πὺν πολὺ, ὅπου ὑπόφερε πὺν πολὺ, μ' ὅσο κι ἂν ἔκαμε τὸ καλὸ. Γι' αὐτὸ τὸ Ἀντεν, τὸ Χάραρ εἶναι διὸ δνόματα γραμμένα ἀποδῶ καὶ πέρα μέσα στὴν καρδιά σου. Θὰ σκοτώσουν τὸ κορμί σου. Τί ἐνδιαφέρει; Ἡ θύμησή σου θὰ θέλῃ νὰ μένῃ ἐκεῖ ἴσαμε πέρα κι ἀπὸ τὸ θάνατο.

Ἀντεν, βράχος φλογισμένος ἀπὸ ἕνα αἰώνιο ἥλιο. Ἀντεν, ὅπου ἡ δροσιά τ' οὐρανοῦ δὲν πέφτει παρὰ κάθε τέσσερα χρόνια. Ἀντεν, ὅπου δὲ φυτρώνει καθόλου χορτάρι, ὅπου δὲ συναπαντάει κανεὶς διόλου ἴσκιος! Ἀντεν, ὁ φοῦρνος, ὅπου τὰ μυαλὰ βράζουνε μέσα στὰ καύκαλα πὺν καίγονται, ὅπου τὰ κορμιά ξεραίνονται!... Ὡ! γιατί ἀγάπησες τὸ Ἀντεν αὐτό, τὸ ἀγάπησες μὲ πόθο πὺν νὰ τῶχῃς καὶ γιὰ τάφο σου;

Χάραρ, συνέχεια τῶν Ἀβυσσινέζικων βουνῶν· λόγοι δροσεροί, κάμποι γόνιμοι, κλίμα γλυκὸ, ἀνοιχτὴ παντοτεινὴ, μὰ κι ἄνεμοι ξεροὶ καὶ προδότες, πὺν διαπερνοῦν ἴσαμε τὸ μελοῦδι τῶν κοκκάλων... Τὸ ἐγύρισες ἀρκετὰ τὸ Χάραρ σου; Ὑπάρχει σ' ὅλη τὴ χώρα μιὰ γωνιά πὺν σοῦ εἶναι ἀγνωστή; Πεζός, μ' ἄλλο, μὲ μουλάρι, ἐπῆγες παντοῦ... Ὡ! οἱ τρελλές ἱππασίες ἀνάμεσα στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους! Τί γιορτὴ νὰ νοιώθῃς τὸν ἑαυτὸ σου νὰ φέρεται γλήγορος σὺν ἄνεμος ἀνάμεσα στὶς πράσινες ἐρημιές καὶ στοὺς βράχους· νὰ περνᾷς πὺν ζωερὸς κι ἀπὸ φαῖνο τὰ μονοπάτια τῶν δασῶν· ν' ἀγγίξῃς ἀνάλαφρα σὰν σιλιφίδα τὸ βαλτώδικο ἔδαφος! Κ' οἱ ἄφοβες τρεχάλες σου, παραβαίνοντας μὲ τοὺς ντόπιους σὲ τόλμη, σὲ λιγεράδα, σὲ σβελέτεσσα... Ποιὰ χαρὰ νὰ ὀρμᾷς ξεσκοῦφωτος, μόλις ντυμένος, μέσα στὶς κοιλάδες μὲ τὴν πλούσια βλάστηση· νὰ σκαρφάλωνῃς στ' ἀπότομα βουνά! Τί περὶς ἀνεία νὰ μπόρῃς νὰ λὲς μόνος σου: «Ἐγὼ μονάχος μπόρεσα ν' ἀνέβω ὥς ἐδῶ, κανένα ἄλλο πόδι ἐξὸν ἀπὸ τὸ δικό μου δὲν πάτησε τὸ χῶμα τοῦτο τὸ ἀπάτητο ἴσαμε τώρα!» Ποιὰ εὐτυχία, ποιά ἡδονὴ νὰ νοιώθῃς τὸν ἑαυτὸ σου λεύτερο, νὰ διαπερνᾷς χωρὶς ἐμπόδια μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὸν ἄνεμο, μὲ τὴ βροχὴ, τὰ βουνά, τίς λαγκαδιές, δάση, ποτάμια, ἐρημιές καὶ θάλασσες!... Ὡ πόδια ταξιδιάρικα, θὰ ξαναβρῶ τὰ χνάριά σας μέσα στὸν ἄμμο ἢ ἐπάνω στὴν πέτρα;

Θὰ ξαναβρῶ πρὸ πίντων τὰ σημάδια τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, πὺν ἐγίνονταν μὲ θάρος ἀνάκουστο; Τάμετρητα φορτία τοῦ καφέ, τοὺς πολύτιμους σωρούς τοῦ φιλιτιδιοῦ, καὶ τὰ ἀρώματα αὐτὰ τὰ τόσο διαπεραστικὰ τοῦ λιβανιοῦ, τοῦ μόσκου, καὶ τίς γόμμες, καὶ τὸ χρυσάφι — ὅλα αὐτὰ ἀγορασμένα σ' ἀτέλειωτες περιοχές, ἔστω· ἀπὸ ἐξαντλητικούς δρόμους ἢ ἱππασίες πὺν τσακίζουν τὰ μέλη. Καὶ τὸ ν' ἀγοράξῃς δὲν εἶναι τίποτε. Ὅταν οἱ ντόπιοι πνιλοῦνε τὰ προϊόντα τους δὲν πρέπει νὰ τὰ ζυγιάσῃς, νὰ τὰ ἐτοιμάσῃς λογῆς-λογῆς, νὰ τὰ μπαλάρῃς προσεχτικὰ γιὰ νὰ τὰ στείλῃς μὲ καραβάνια στὴν ἀκρογιαλιά, ὅπου δὲ φτάνουνε σωστά καὶ σὲ καλὴ κατάσταση παρὰ μὲ χίλιες φροντίδες, μὲ χίλιες ἔνοιες καὶ μὲ θανάσιμες ἀγωνίες; Ὅτι δυὸ χέρια δουλετάζῃ, ὅσο δὲν ἦταν ποτὲ ἄλλα χέρια, ἔκαμανε χωρὶς νὰ κουραστοῦνε ἢ νὰ ξεκουραστοῦνε μέσα σ' ἔντεκα χρόνια, ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ τὸ λογαριάσῃ; Ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ καταλάβῃ τοὺς ἔξυπνους συνδυασμούς τοῦ

μυαλού αυτού του γερού, όσο κανένα άλλο; Έπειτα, ποσες στενοχώριες, πόσα δάσανα μέσ στη μέση των άκαμάτηδων και χοντροκέφαλων μαύρων! Πόσες; άνηχίες τις μακρινές ήμέρες, όταν αρχίζουν τὰ καραβάνια νὰ περνοῦνε τὴν ἔρημο! Τὶς φορτωμένες γκαμήλες καὶ τὶς μουλές, ποὺ φέρουν μιὰ περιουσία, τὶς ἔχουν ἐμπιστευτὴ στὴ φύλαξη καὶ στὴ διεύθυνση τοῦ Ἀράπη, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴ μεταφορά. Χίλιοι κίνδυνοι παραμονεύουν σὲς μοναξιὲς τοῦ δρόμου. Ἐξὸν ἀπὸ τὶς βροχὲς καὶ τοὺς ἀνέμους εἶναι καὶ τ' ἀγρία θεριά, τὰ λιοντάρια κ' οἱ πάνθηρες· εἶναι πρὸ πάντων οἱ Μπεντουῖνοι, φυλὲς πλανώμενες καὶ κακούργικες, οἱ Νταγκαλί καὶ οἱ Σομαλί... Κ' ἐνῶ τὸ καραβάνι προχωρεῖ ἀργὰ κατὰ τὴ θάλασσα, ὁ ἀφέντης, ὁ ἔμπορος, μένοντας στὸ πρᾶκτορεῖό του γιὰ νὰ κάμῃ καινούργιες συναλλαγές, γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ τὰ εἶδη μιᾶς νέας ἀποστολῆς, συλλογίζεται μὲ τρόμο ὅτι ὁ καρπὸς τοῦ γιγαντένιου κόπου του κινδυνεύει κάθε στιγμὴ τῆς μέρας καὶ τῆς νύχτας νὰ χαθῇ ὀριστικά. Νοιώθει τὸ μυαλό του νὰ βρῆται σὲ ἀγωνία καὶ τὸν πυρετὸ νὰ κυριεύῃ τὸ κορμί του. Ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα τὰ μαλιά του ἀσπρίζουν. Λογαριάζει τὸ δρόμο ποὺ ἔκαμαν κ' ἐκείνον ποὺ μένει νὰ κάνουν, ἐνῶ ἡ ἀνησυχία τὸν τρώει. Καὶ τὸ μαρτύριο αὐτὸ θὰ κρατήσῃ ἕνα ὀλάκαιρο μῆνα, καιρὸς ποὺ χρειάζεται, τὸ λιγώτερο, γιὰ τὸ πάει κ' ἔλα τῆς ἀποστολῆς.

(Ἔχει συνέχεια)

ΙΣΑΒΕΛΛΑ ΡΕΜΠΩ

(Μετάφρ. Ἡλ. Β.)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

«La vie sera peut-être très brève pour toi».

Μήνυμα μοῦστεϊλε σκληρὸ
ἢ ἀγαπητικιά μου
πὼς θὰ μὲ βροῦν ταχειὰ νεκρὸ
στὴν πόρτα τῆ δικιά μου!

Φέρτε βιολιά, φέρτε κρασί,
φέρτε γλυκὰ καρύδια·
κράχτε τὴ Χαΐδω ἀπὸ καρσὶ
μὲ τὰ γραμμένα φρυδία.

Δόστε τῆς στὰ χέρια ντέφι
κι' ἄς ἀρχίσῃ τὸ χορό.
Θέλω ἀπόψε νάχω κέφι
ποὺ τὸ χάρο καρτερῶ.

Ἄχ, σπάσ' στα Χαΐδω γλέντησε!
ἔλα στὴν ἀγκαλιά μου,
γύρε κοντά μου μέθυσε
καὶ πάρε τὰ φιλιὰ μου.

Ταχειὰ σὰ μ' εὔρη τὴν αὐγὴ
τὸ βόλι ἢ τὸ μαχαίρι
οὐ θὰ μοῦ γειάνῃς τὴν πληγὴ
σένα θὰ κάνω ταίρι.

Δ. ΙΚΑΡΟΣ

Σ' ΕΝΑΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΤΑΦΟ

Βρέθηκα σ' ἕνα τάφο ἀκουμπισμένη,
Σὰ νὰ μ' εἶχε στὸν τάφο ἀπάνω στήσσει,
Γιατί ἔλειπε τὸ μαῦρο κυπαρίσσι,
Νὰ ἱσκιώσω μιὰ γυναῖκα πεθαμένη
Σὰ νὰ μ' εἶχε στὸ κοιμητήρι φέρει
Ἕνα, καὶ γὼ δὲν ξέρω ποιό, ἕνα χέρι·
Ἦ σὰ νὰ εἶμουν μαρμαρωμένη ἢ θλίψη
Ποῦ εἶχε στὸν τάφο ξεχαστεῖ καὶ σκῦνι
Ἦ σὰ νὰ εἶμουν στὴν πέτρα σκαλιστὴ
Τῆς ἴδιας τῆς γυναίκας ζωγραφιδά
Ποῦ εἶταν θαμμένη ἐκεῖ.

Ἔτσι λησμονημένη θλιβερά
Ἔτσι μπορούσα νὰ φανῶ στὸ μάτι
Τοῦ βιαστικοῦ διαβάτη
Ποῦ θὰ περνοῦσε ἀπὸ τὸν τάφο ἐκεῖ.

Μὰ κι' ἂν ὁ πόνος κἄποτε μὲ μαρμαρώνει
Καὶ σὰν τὸ δέντρο κἄποια σκέψη ἂν μὲ ζιζώνει
Σὲ κἄποιο πόθο, σὰ σὲ ὀλόβαθρὴ μιὰ γῆ
Ἐγὼ δὲν εἶμαι πέτρα οὔτε δεντροί.
Ἐγὼ εἶμαι μιὰ φτωχοῦλα κόρη, μιὰ ψυχὴ
Ποῦ δὲ γνωρίζω καὶ γὼ πῶς, μιὰ μέρα
Ὁ ἥλιος βασίλεψε στὸ κοιμητήρι πέρα,
Καὶ βρέθηκα στὸν τάφο ὀλογυρτὴ
Μιάς γυναίκας, μιᾶς ξένης,
Ποιὸς ξέρεῖ ποιᾶς καρδιάς εὐτυχισμένης
Ποῦ τῆς ἔσβυνε ὁ χάρος τῇ χαρά,
Ἦ ποιᾶς ζωῆς δυστυχισμένης, ποῦ ἡ χτυπιὰ
Ἦ σώστρα ἢ εὐεργέτρα τοῦ θανάτου
Τὴν ἀνάπαυε μιὰ γιὰ πάντα κάτω
Στὴ σπλαχνικὴ του ἀπέραντη νυχτιά

Καὶ τοῦ τάφου τὸ χῶμα ἦταν ὑγρὸ
Σὰν ἀπὸ τῆ βροχῆ σὰν ἀπὸ κλάμα
Κι' ἕνα μπουνκέττο μοσκοβοληστὸ
Ριχμένο ἐκεῖ σὰν ὀρφανῆς ἀγάπης τᾶμα.

Ἀπ' τὸ μπουνκέττο ἕνα λουλουδι πῆρα
Τόκουνα σὰ νὰ μοῦ ἦταν προσφερό
Ἀπὸ ἐνὸς ἄλλου κόσμου κἄποια Μοῖρα
Σὰν ἀρραβῶνα στὸ δικό μου ζιζικό.

Σὰν ἀρραβῶνα τοῦ γαμπροῦ ποῦ μιὰν ἡμέρα
Θὰ μ' ὀδηγήσῃ νύφη του ἐδῶ πέρα·
Καὶ στῆς ξένης τὸν τάφο ἀκουμπισμένη
Τοῦ τάφου τᾶνθὴ πότισα μὲ τὰ δάκρυνά μου
Κι' ἔκλαπα... κι' ἔκλαπα... Τί τάχα μὲ προσμένει;
Σπουδὴ τὸν πόνο ἔχυσες καρδιά μου
Στὸ βωμὸ τοῦ θανάτου; Ποιὰ αἰτία
Πέσατε μου νὰ ἦταν τῶν δακρῶν μου ἡ πηγὴ;
Καμμιὰ θύμηση νέα; καμμιὰ πληγὴ
Ποιὸ μήνυμα; ποιὰ προφητεία;

ΛΙΛΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ὁ «Νουμᾶς» ἀναγγέλλει καὶ κρίνει κάθε νέο βιβλίο, ποὺ δύο ἀντίτυπα του θὰ σταλοῦν στὰ γραφεῖά του. Ἀμα σταλῇ ἕνα ἀντίτυπο θὰ τὸ ἀναγγέλλῃ μόνο.